

Oölogische en nidologische mededelingen in 1968 (en eerder)

door

W. Ph. J. HELLEBREKERS

GROOT LEGSEL VAN DE FUUT (Podiceps cristatus).

In mei 1968 vond ik in het Kanaal van Steenenhoek bij Hardinxveld/Giesendam een Futennest met 8 eieren, een volgens de handboeken abnormaal hoog aantal. Andere ♀♀, die geen nest hadden, waren er niet in de omgeving; bij elk van de totaal 13 futennesten in het kanaal werden één wijfje en mannetje vastgesteld. Voorzover ik — zonder schuifmaat — vast heb kunnen stellen, vertoonden de eieren onderling geen of weinig verschil.

J. van der Straaten.

[Volgens De Ned. Vogels zijn aantallen groter dan 6 ongetwijfeld van 2 ♀♀ afkomstig. Het blijft m.i. een dubieus geval (H.).]

AFWIJKENDE BROEDPLAATS VAN DE MEERKOET (Fulica atra).

In mei 1968 heeft een Meerkoet in het Kanaal van Steenenhoek te Gorinchem in de dode hoek tussen mijn kano en woonschip een nest gebouwd en broedde er op 17 mei reeds meer dan een week. Op zich zelf niets bijzonders als het nest niet drijvende was. Op dat punt staat minstens 1,50 m water, terwijl de gele plomp de enige hogere plant is, die er groeit, doch op het ogenblik nog altijd 0,50 m onder de waterlijn. Typisch is ook het gedrag van het ♂, dat nu zeker al 14 dagen als nestbouwer gefungeerd heeft, ook tijdens het broeden.

J. van der Straaten.

NEST MET 13 EIEREN VAN HET WATERHOENTJE (Gallinula chloropus).

Op 3 juni 1968 werd in het Jisperveld (Zaanstreek) een nest van het Waterhoentje gevonden met 13 eieren. Ofschoon het mogelijk is, dat het hier om een door twee verschillende ♀♀ in hetzelfde nest gedeponiseerd legsel ging — zoals werd verondersteld van een 16-legsel, dat op 15 april 1961 langs de Rijndijk werd gevonden (Limosa 41: 62) — werden hiervoor geen aanwijzingen gevonden.

A. Hoogerwerf.

PLAATSTROUW BIJ EEN POLYGAME SCHOLEKSTER (Haematopus ostralegus).

Op 27 mei 1967 werd op de Oostpunt van Ameland, niet ver verwijderd van het daar opgerichte baken, een 6-legsel gevonden van de Scholekster. Toen die plaats op 24 mei 1968 opnieuw bezocht werd, werd tot onze niet geringe verbazing op bijna dezelfde plek weer zulk een groot legsel aange-

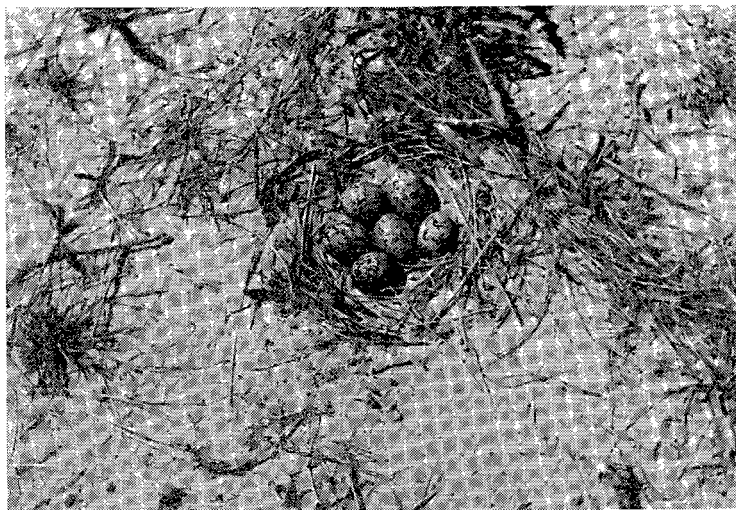

Foto A. HOOGERWERF

Fig. 1. Nest met 6 eieren van de Scholekster (*Haematopus ostralegus*).
Ameland, 27 mei 1967.

Foto A. HOOGERWERF

Fig. 2. Nest met 6 eieren van de Scholekster (*Haematopus ostralegus*). Ameland,
24 mei 1968, op bijna dezelfde plaats.

troffen. In het eerste geval werden — ook vanuit een schuilhut — slechts twee vogels waargenomen, maar dit jaar werden er drie vastgesteld, zodat de waarschijnlijkheid groot is, dat in het laatste geval althans twee verschillende ♀♀ behorend bij een polygaam ♂ het legsel in hetzelfde nest deponeerden. Bijgaande foto's tonen beide legfels.

A. Hoogerwerf.

[Het lijkt mij praktisch zeker, dat ook in 1967 er drie vogels moeten geweest zijn: hetzelfde ♂ en vermoedelijk dezelfde ♀♀ (H.)]

SCHOLEKSTER (Haematopus ostralegus) BROEDEND OP PLAT DAK.

Op 8 mei 1968 constateerde ik het broeden van een Scholekster op het platte dak van een school a/d Loevesteinlaan in den Haag (nieuwe wijk van de stad); waargenomen vanaf een flat (6 verdiepingen). De vogel zat op het nest.

M. J. Tekke.

[Toevalligerwijze wordt door G. Bosch in Vanellus 1968: 167 ook melding gemaakt van een dergelijk daknest en wel op het dak van een barak van het ziekenhuis te Heerenveen. Het eigenaardige is echter, dat dit daar al gebeurt vanaf 1950. Het lijkt zeer onwaarschijnlijk, dat dit 18 jaar lang van hetzelfde paartje of ♀ is; vermoedelijk van een of meer nakomelingen. Het succes is afwisselend, 1968 geslaagd: van de drie eieren zijn twee jongen „uitgevlogen” (H.)]

VROEG BROEDEL VAN DE GRUTTO (Limosa limosa).

Op 27 maart 1968 werd reeds een (bebroed) vier-legsel van de Grutto in de polder Oudegijn bij Vreeswijk gevonden, door mijn zoontje.

S. Braaksma.

GRONDLEGSELS VAN DE HOUTDUIF (Columba palumbus).

Op 28 mei 1968 vond ik een grondnest van de Houtduif bij de voet van een Els in Hardinxveld/Giessendam en op 12 juni 1968 eveneens een bij Brakel, ditmaal in een rietput, samen met de heren Braaksma en Aukes.

J. van der Straaten.

VROEG BROEDEL VAN DE TORTELDUIF (Streptopelia turtur).

Op 2 mei 1968 vonden mijn zoontje en ik een nest van de Tortelduif met één ei bij Jutphaas; op 20 april van dit jaar hoorde ik reeds een vogel bij Roden Dr., op het landgoed Mensinge.

S. Braaksma.

[Dit is inderdaad vroeg: volgens De Ned. Vogels begint de broeitijd midden mei (H.)]

KOEKOEK (Cuculus canorus) IN NEST VAN EEN ROODBORST (Erithacus rubecula).

In mijn artikel in Limosa 26: 8 heb ik er op gewezen, dat in Nederland (in tegenstelling met Engeland en Duitsland) de Roodborst een zeldzame waardvogel is. Ik meen daarom te moeten vermelden, dat ik uit een oude, zeer betrouwbare collectie een dergelijke „combinatie” verkregen heb; verzameld

21 mei 1949 bij Raalte; aantal eieren van de Roodborst vier. Ook het ei van de Koekoek zelf is vermeldenswaard, nl. op witachtige grond getekend met vage roodbruine vlekjes en wolkjes, dus weinig afwijkend van die van de Roodborst. (H.)

**DOOR BOSRIETZANGER (*Acrocephalus palustris*) „INGEBOUWD”
KOEKOEKSEI.**

Op 27 mei 1968 vond ik bij Waalre N.Br. een nest van de Bosrietzanger met twee eieren, hetgeen ik met aanduiding van de juiste plaats mededeelde aan de heer Van Dooren. Deze bezocht de vindplaats op 1 juni; het nest bevatte toen 5 eieren. Op 15 juni kwam hij terug om de jonge vogels te ringen. Het waren er vier, doch in de bodem van het nest waren ingebouwd één ei van de Bosrietzanger en één ei van de Koekoek. In de literatuur wordt hiervan regelmatig melding gemaakt, doch voor mij was dit het eerste geval in de „praktijk”. (H.)

ZES-LEGSEL VAN DE BOSUIL (*Strix aluco*).

Naar aanleiding van de mededeling in Limosa 41 : 64 bericht de heer Tjittes mij een geval van 6 eieren (Leuvenumse Bos, 1961): 18 februari, vliegt van 2 eieren; 6 maart, broedt; 26 maart, jongen onder de broedende vogel; 28 maart, idem; 9 april, 6 jongen; allen goed uitgevlogen. Ook in De Ned. Vogels wordt vermeldt „slechts bij uitzondering 6 eieren”. Dit is dus min of meer in tegenstelling met mijn onderschrift, toch meen ik bij mijn mening te mogen blijven, dat de opgave in De Ned. Vogels aan de hoge kant is. Het is echter bekend, dat bij uilen de beschikbare voedselvoorraad een belangrijke rol speelt. (H.)

**WEDEROM EEN BROEDGEVAL VAN DE BOSUIL (*Strix aluco*) IN
EEN HOOISCHUUR.**

In april 1968 toonde de landbouwer A. v. d. Stelt mij een nest van de Bosuil, gelegen in zijn landbouwschuur in de gemeente Gorinchem. Het nest bevatte twee eieren. Doordat de landbouwer het hooi nodig had, verwijderde hij dit en legde de eieren in een kuiltje op de grond van de hooischuur. De Bosuil liet het nest in de steek. Ook het vorig jaar broedde reeds een Bosuil in deze hooischuur.

J. van der Straaten.

VROEG BROEDEL VAN DE ZANGLIJSTER (*Turdus philomelos*).

In Middelburg had een Zanglijster ondanks het koude weer het nest gereed op 12 maart 1968; het eerste ei werd gelegd op 20 maart; er werd gebroed op 4 eieren en er waren jongen op 3 of 4 april.

J. C. Zwedts de Zwart.

[Veel vogels, doch vooral Zanglijster en Merel, gaan steeds vroeger broeden, vooral in de steden (H.).]

ABNORMALE BROEDPLAATS VAN DE RIETGORS (Emberiza schoeniclus).

Hoewel lang verjaard, wil ik nog mededelen, dat ik eind mei 1958 in Welsum bij Deventer vier nesten van de Rietgors vond in brandnetels; twee nesten met jongen, twee met eieren. De nesten bevonden zich 20 à 25 cm boven de grond. Eenzelfde mededeling in *Limosa* 37 : 189 is mij toen ontgaan.

J. W. Lensink.

EEN NEDERLANDS LEGSEL VAN DE KLEINE BARMSIJS (Carduelis flammea cabaret).

Hoewel de Kleine Barmsijs tegenwoordig op de Wadden-eilanden een tamelijk algemene broedvogel is, lijkt mij het toch wel gewenst om over het eerste (voor zover mij bekend) verzamelde legsel iets meer mede te delen: Dank zij de medewerking van het clublid H. Peeters ben ik in het bezit gekomen van een verlaten 4-legsel met nest. Het was gevonden eind juni 1968 en begin juli verzameld. De eieren lijken in het algemeen veel op die van de Kneu (*Carduelis cannabina*), doch zijn iets kleiner en de grondkleur, tenminste in verse staat, is wat donkerder blauw. De vier eieren zijn aan de kleine kant, gemiddeld: 14,6 x 11,8 mm. Jourdain vermeldt, voor 100 Engelse eieren, ook gemiddeld, 15,7 x 12,1; zij blijven echter boven de minima maten. Dit is echter zeer waarschijnlijk een toevallige omstandigheid. Het gem. gewicht is 67 mg. Ook vertonen de verzamelde eieren wat de vlekking betreft meer kransvorming, bij 3 eieren om de stompe punt en bij één om de spitse punt. Het nest bevond zich in een Meidoorn, p.m. 2 m hoog. Het is gemaakt van dunne halmpjes, de kom gevoerd met een nogal dikke laag van schapenwol. (H.)

LAAT LEGSEL VAN DE GOUDVINK (Pyrrhula pyrrhula).

Volgens mondelinge mededeling van de heer Van der Beet was er op 25 augustus 1967 nog een 3-legsel van de Goudvink bij Ermelo. (H.)

BOOMNESTEN VAN DE HUISMUS (Passer domesticus).

De heer H. P. Dooremans vermeldt een boomnest van de Huismus in een Juniperus in een boomkwekerij bij Amsterdam.

De heren G. L. Ouweneel en Draaijer troffen eind oktober 1967 een tiental nesten aan bij Numansdorp Z.H., in een tweetal perebomen. De heer Van Rij, die in de onmiddellijke nabijheid woont, deelde hun mede, dat dit de eerste maal was, dat deze vogels aldaar gebroed hadden. (H.)